

Київський університет імені Бориса Грінченка

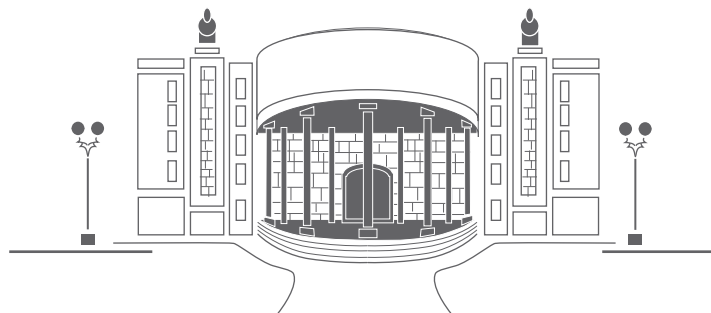
ISSN 2311-2409 (Print)
ISSN 2412-2009 (Online)
DOI:10.28925/2311-2409.2021.35

Педагогічна ОСВІТА: *теорія і практика*

Pedagogical Education:
Theory and Practice

Психологія
Педагогіка

Psychology
Pedagogy

Збірник
наукових праць

№ 35 (1) • 2021

Рік заснування — 2001
Виходить двічі на рік

The year of foundation — 2001
Frequency: semi-annual

Київ • 2021

ЗАСНОВНИК

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Педагогічна освіта: теорія і практика Психологія. Педагогіка

Науковий журнал

№ 35 (1) 2021

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
КВ № 19961-9761 ПР,
видане Державною реєстраційною службою України
28.05.2016 р. (перереєстрація)

Січень — червень

Рік заснування — 2001
Виходить двічі на рік

Головна редакторка:

Паламар Світлана Павлівна,
кандидатка педагогічних наук,
старша наукова співробітниця (Україна).

Наукове фахове видання «Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка» включено до переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»), у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук і доктора філософії (PhD) зі спеціальностей: 011 — «Освітні, педагогічні науки»; 012 — «Дошкільна освіта»; 013 — «Початкова освіта»; 015 — «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020 р. № 886); 053 — «Психологічні науки» (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 26.11.2020 р. № 1471)

Заступниця головної редакторки:

Хоружа Людмила Леонідівна,
докторка педагогічних наук, професорка (Україна).

Відповідальна секретарка:

Козир Маргарита Валентинівна,
кандидатка педагогічних наук (Україна).

Журнал індексується
в міжнародних бібліографічних базах
Google Scholar, ResearchBible, Index Copernicus

Журнал підтримує політику відкритого доступу

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 3 від 25.03.2021 р.)

Технічна секретарка:

Билан Ольга Миколаївна (Україна).

У журналі публікуються розвідки, присвячені актуальним проблемам педагогіки і психології; результати фахових, теоретичних й експериментальних досліджень психологічної і педагогічної галузей освітянського напрямку наукового знання та методичного забезпечення педагогічного процесу за результатами наукових пошуків.

Редакційна колегія:

Васьківська Галина Олексіївна,
докторка педагогічних наук (Україна);
Ляпунова Валентина Анатоліївна,
докторка педагогічних наук (Україна);
Зданевич Лариса Володимирівна,
докторка педагогічних наук (Україна);
Кизенко Василь Іванович,
кандидат педагогічних наук (Україна)
Варченко-Троценко Лілія Олександрівна,
кандидатка педагогічних наук (Україна);
Вембер Вікторія Павлівна,
кандидатка педагогічних наук (Україна);
Савенкова Ірина Іванівна,
докторка психологічних наук (Україна);
Скрипник Тетяна Вікторівна,
докторка психологічних наук (Україна);
Сергеєнкова Оксана Павлівна,
докторка психологічних наук (Україна);
Лозова Ольга Миколіївна,
докторка психологічних наук (Україна).

URL: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/aboutJournal>

Іноземні члени редакційної колегії:

Смирнова-Трибульська Євгенія
(*Sturpova-Trybulska Eugenia*),
докторка габілітована (Республіка Польща);
Малах Йозеф (Malach Josef),
доктор педагогічних наук (Чеська Республіка).

ISSN 2311-2409 (Print)
ISSN 2412-2009 (Online)
DOI:10.28925/2311-2409.2021.35

FOUNDER

BORYS GRINCHENKO
KYIV UNIVERSITY

Certificate of State Registration of Printed Mass Media
KV № 19961-9761 PR,
issued by the State Registration Service of Ukraine
28.05.2016
(re-registration)

The year of foundation: 2001
Frequency: semi-annual

Scientific professional publication "Pedagogical Education: Theory and Practice. Psychology. Pedagogy" is included in the List of Scientific Professional Publications of Ukraine (Category "B"), in which the results of dissertations for the degree of Doctor of Science and Doctor of Philosophy (PhD) can be published in the following specialties: 011 — "Educational, Pedagogical Sciences"; Preschool Education"; 013 — "Primary Education"; 015 — "Professional Education (by specializations)" (approved by the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 886 dated 02.07.2020); 053 — "Psychological Sciences" (approved by the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 1471 dated 26.11.2020)

The journal is indexed
in international bibliographic databases Google Scholar,
Research Bible, Index Copernicus

The journal supports open access policy

Recommended for publication by the Academic Council
of Borys Grinchenko Kyiv University
(Rec. No 3 dated 25.03.2021)

The journal publishes findings on current issues of pedagogy and psychology; results of professional, theoretical and experimental research on psychological and pedagogical branches of educational direction of scientific knowledge and methodical maintenance of pedagogical process, according to the results of scientific researches.

URL: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/aboutJournal>

ISSN 2311-2409 (Print)
ISSN 2412-2009 (Online)
DOI:10.28925/2311-2409.2021.35

Pedagogical Education: Theory and Practice Psychology. Pedagogy

Scientific Journal

№ 35 (1) 2021

January — June

Chief Editor:

Palamar Svitlana,
PhD in Pedagogical Sciences, Senior Research Fellow
(Ukraine).

Deputy Chief Editor:

Khoruzha Lyudmyla,
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ukraine).

Executive Secretary:

Kozyr Margaryta,
PhD in Pedagogical Sciences (Ukraine).

Technical Secretary:

Bylan Olga (Ukraine).

Editorial Board:

Vaskivska Halyna,
Doctor of Pedagogical Sciences (Ukraine);
Lyapunova Valentina,
Doctor of Pedagogical Sciences (Ukraine);
Zdanevych Larysa,
Doctor of Pedagogical Sciences (Ukraine);
Kyzenko Vasyl,
PhD in Pedagogical Sciences (Ukraine);
Varchenko-Trotsenko Lilia,
PhD in Pedagogical Sciences (Ukraine);
Wember Victoria,
PhD in Pedagogical Sciences (Ukraine);
Savenkova Iryna,
Doctor of Psychological Sciences (Ukraine);
Skrypnyk Tetyana,
Doctor of Psychological Sciences (Ukraine);
Sergeenkova Oksana,
Doctor of Psychological Sciences (Ukraine);
Lozova Olga,
Doctor of Psychological Sciences (Ukraine).

Foreign members of Editorial Board:

Smyrnova-Trybulska Eugenia,
Doctor Habilitat (Republic of Poland);
Malach Josef,
Doctor of Pedagogical Sciences (Czech Republic).

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ

<i>Хоружа Л.</i> Елективність як провідний принцип освіти дорослих	6
<i>Івашинова С.</i> Безперервний професійний розвиток як трудова функція педагога	12
<i>Ліннік О.</i> Модель компетентностей учителя Нової української школи у проєкті професійного стандарту	21
<i>Беленька Г.</i> Підготовка вихователів дітей дошкільного віку: вектор євроінтеграції	30
<i>Васьківська Г., Скиба Г.</i> Реалізація суб'єкт-суб'єктної взаємодії в умовах дистанційного навчання іноземних мов засобами ІКТ	36

РОЗДІЛ II ЄВРОПЕЙСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

<i>J. Malach, M. Chmura, D. Vicherková, V. Švrčinová</i> Students of technical high schools in the reality of digital learning environment	42
<i>Кисіль Н., Малах Й.</i> Проблеми розвитку креативності й підприємницької діяльності вчителя музики та їх вирішення	52

РОЗДІЛ III ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

<i>Машиовець М., Паламар С., Савченко Ю.</i> Організаційно-педагогічні аспекти розвитку громадського здоров'я у студентській спільноті гуманітарних ЗВО	57
<i>Гаращенко Л., Кондратюк С.</i> Розвиток комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку засобом сучасних книжок-картинок	63
<i>Козак Л.</i> Формування готовності майбутніх педагогів дошкільної освіти до інноваційної діяльності на засадах проєктного навчання	71
<i>Карнаухова А.</i> Цифрова візуалізація сторітелінгу як метод формування комунікативної компетентності майбутніх вихователів	78
<i>Половіна О., Кондратець І.</i> Живописні перформанси: методичний інструментарій підготовки майбутніх вихователів	83
<i>Пономаренко Т., Кузіна О.</i> Підготовка майбутніх педагогів до використання медіапростору в освітньому процесі закладу дошкільної освіти	89

РОЗДІЛ IV ПСИХОЛОГІЯ І СОЦІОЛОГІЯ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ НАУКИ

<i>Цюман Т., Нагула О.</i> Психологічна формула безпеки як концептуальна основа формування навичок безпечної поведінки особистості	94
<i>Сулятицький І., Порохнява А.</i> Емоційно-вольові особливості дошкільників із дислалією	101

CONTENTS

SECTION I. THEORETICAL PRINCIPLES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN PEDAGOGY

<i>L. Khoruzha</i> Electivity as a guiding principle of adult education	6
<i>S. Ivashnova</i> Continuous professional development as a labor function of a teacher	12
<i>O. Linnik</i> Model of New Ukrainian School's teacher competence in the draft of professional standard	21
<i>H. Bieliienka</i> Preparation of future preschool teachers: vectors of Eurointegration	30
<u>H. Vaskivska</u> , <i>H. Skyba</i> Realization of subject-subject interaction in conditions of distance learning of foreign languages by means of ICT	36

SECTION II EUROPEAN SCIENTIFIC STUDIES

<i>J. Malach, M. Chmura, D. Vicherková, V. Švrčinová</i> Students of Technical High Schools in the reality of digital learning environment	42
<i>N. Kysil, J. Malach</i> Problems of development of creativity and entrepreneurial activity of a music teacher and their solution	52

SECTION III APPLIED ASPECTS OF PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL SCIENCE

<i>M. Mashovets, S. Palamar, Yu. Savchenko</i> Organizational and pedagogical aspects of public health development in the student community of humanitarian universities	57
<i>L. Garaschenko, S. Kondratyuk</i> Development of communicative competence of children of senior preschool age by means of modern picture books	63
<i>L. Kozak</i> Formation of readiness of future teachers of preschool education to innovative activity on the principles of project-based learning	71
<i>A. Karnaukhova</i> Digital visualization of storytelling as a method of formation of communicative competence of future educators	78
<i>O. Polovina, I. Kondratets</i> Painting performance: Methodical tools for future educators training	83
<i>T. Ponomarenko, O. Kuzina</i> Preparation of future teachers for using media space in the educational process of preschool education institutions	89

SECTION IV PSYCHOLOGY AND SOCIOLOGY IN THE CONTEXT OF MODERN SCIENCE

<i>T. Tsuman, O. Nagula</i> Psychological security formula as a conceptual basis for formation safe behaviour skills	94
<i>I. Sulyatytskyi, A. Porokhnyava</i> Emotional-volitional peculiarities of preschool children with dyslallia	101

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ

УДК 378:373.2/.3.011.3-051+613

DOI: 10.28925/2311-2409.2021.358

Машовець М.,

заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук, доцент
m.mashovets@kubg.edu.ua

ORCID iD 0000-0003-4408-9230

Паламар С.,

заступник директора з наукової роботи Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
s.palamar@kubg.edu.ua

ORCID iD 0000-0001-6123-241X

Савченко Ю.,

заступник директора з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат психологічних наук, доцент
y.savchenko@kubg.edu.ua

ORCID iD 0000-0003-3662-2787

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я У СТУДЕНТСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ ГУМАНІТАРНИХ ЗВО

У статті досліджуються особливості процесу професійної підготовки майбутніх педагогів — вихователів дітей дошкільного віку та вчителів початкової школи, зокрема у питаннях розвитку громадського здоров'я. Проаналізовано досвід формування готовності студентів педагогічних спеціальностей до розвитку персональних навичок здорового способу життя та створення сприятливого природного й соціального середовища під час педагогічної практики для майбутньої професійної діяльності.

У представленому дослідженні використано комплекс методів: загальнонаукових (аналіз, синтез, порівняння, зіставлення, систематизація, узагальнення), емпіричних (спостереження, бесіди, анкетування) для формування та усвідомлення цінностей громадського здоров'я у студентській спільноті.

Для всебічного дослідження питання розглянуто матеріали конференцій, форумів, розпоряджень щодо розвитку громадського здоров'я в Україні. Науковці та фахівці визначають основні напрями в розвитку громадського здоров'я: оцінювання стану здоров'я населення, захист здоров'я, у тому числі забезпечення безпеки навколишнього середовища, харчових продуктів; оцінювання чинників ризику неінфекційних захворювань (тютюн, алкоголь, харчування та фізична активність); інформаційно-роз'яснювальна діяльність в інтересах здоров'я; сприяння розвитку досліджень у галузі охорони здоров'я.

Теоретичне осмислення та отримані результати практичної роботи зі студентами першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальностей 012 «Дошкільна освіта» та 013 «Початкова

освіта» дають можливість визначити сутність і зміст розвитку елементів громадського здоров'я в період студентського життя здобувачів вищої освіти та найближчої майбутньої професійної діяльності у ролі педагогів дошкільної і початкової ланки освіти.

Ключові слова: індивідуальна дорожня карта, життєві цінності, освітній процес, персональні навички здорового способу життя, сприятливе природне середовище, сприятливе соціальне середовище.

© Машовець М., Паламар С., Савченко Ю., 2021

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021

Вступ. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) розглядає здоров'я як стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя, а не лише відсутність захворювання чи нездужання. Проблема здорового способу життя, забезпечення фізичного та психічного здоров'я особистості особливо актуалізується в сучасних умовах пандемії COVID-19. Психофізична цілісність та особистісний розвиток людини є головною метою перспективного майбутнього будь-якої країни, оскільки всі культурні блага — результат фізично сильної та інтелектуально сформованої нації. Пошук спільних заходів щодо покращення фізичного розвитку особистості та її психічного благополуччя в загальній політиці збереження здоров'я починаючи з дошкільного віку є актуальним питанням теоретичних досліджень психології, педагогіки, медицини та фахівців-практиків дошкільної і початкової освіти.

У сучасних соціокультурних умовах розвитку суспільства проблема розвитку громадського здоров'я набуває якісно нових смислів. Громадське здоров'я розуміється як єдність таких складників: захист здоров'я, профілактика захворювань і зміцнення (збереження) здоров'я, важливими завданнями яких є запобігання захворюванням, травматизму, інвалідності та продовження тривалості життя за умови дотримання здорового способу життя в здоровому середовищі й умовах життєдіяльності для теперішнього та майбутніх поколінь.

Мета статті. У освітніх програмах першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальностей 012 «Дошкільна освіта» та 013 «Початкова освіта» зміст навчальних дисциплін та завдання різних видів педагогічної практики мають достатньо виражене здоров'язбережувальне спрямування. Мета дослідження полягає у визначенні сутності змісту освітніх програм щодо формування основних складників громадського здоров'я, серед яких актуальними є розвиток персональних навичок здорового способу життя та сприяння розвитку сприятливих природних і соціальних середовищ.

Аналіз праць з проблеми дослідження. Як свідчать наукові розвідки, питання здоров'я завжди були у центрі уваги вітчизняних науковців та дослідників у галузі профілактичної медицини

(М. Пирогов, Л. Громашевський, М. Мельник, Б. Паламар та ін.), психології (І. Бех, С. Ладивір, Т. Піроженко, Ю. Савченко та ін.), дошкільної педагогіки (С. Русова, Л. Артемова, Г. Беленька, О. Богінч, Е. Вільчковський, О. Ващенко, О. Курок, М. Машовець, С. Паламар та ін.). Предметом особливої уваги педагогів у ХХ ст. стала організація рухової активності як ефективного методу збереження здоров'я людини та впровадження в освітній процес оздоровчих заходів (Г. Ващенко, П. Лесгафт, О. Сухомлинський). Наприкінці ХХ ст. починається міжнародний рух до здоров'я через культуру (І. Матюшин, Ю. Мельник, В. Скумін). Проблеми формування здоров'я як культурної норми життя особистості розглядаються в роботах В. Бабаліч, В. Бабич, О. Багнетова, М. Гриньової, Г. Кривошеєва, В. Оржеховської та ін.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи матеріали Хартії зі зміцнення здоров'я до 2000 р. та в наступні роки, яка була прийнята на Першій міжнародній конференції з питань зміцнення здоров'я (21 листопада 1986 р., м. Оттава), ми визначили п'ять основних напрямів: сприяння запровадженню політики здоров'я, розвиток персональних навичок здорового способу життя, розвитку сприятливих природних і соціальних середовищ, розвитку активності громад і організацій, переорієнтація пріоритетів системи охорони здоров'я. Підкреслимо, що визначені напрями не втратили своєї актуальності. З метою розроблення концепції дослідження ми звертаємо увагу на найбільш значущі напрями для роботи зі студентами спеціальностей «Дошкільна освіта» та «Початкова освіта» в процесі їхнього навчання та в майбутній професійній педагогічній діяльності:

— розвиток персональних навичок здорового способу життя;

— сприяння розвитку сприятливих природних і соціальних середовищ.

У розрізі реалізації освітніх програм першого (бакалаврського) та другого (магістерського) освітніх рівнів у Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка розроблено двоскладову освітньо-просвітницьку модель з питань розвитку й підтримки в студентів особистого здоров'язбереження, формування здорового способу життя та професійної компе-

тентності для майбутньої професійної діяльності (Паламар С.П., Голота Н.М., Машовець М.А., 2019, с. 218).

У освітніх програмах першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальностей 012 «Дошкільна освіта» та 013 «Початкова освіта» навчальними планами передбачено вивчення низки навчальних дисциплін здоров'язбережувального спрямування, а також проходження студентами педагогічної практики, серед завдань якої визначено здоров'язбережувальний напрям роботи як з вихованцями, так і з їхніми батьками.

Так, «Фізичне виховання» як навчальна дисципліна спрямоване на розвиток фізичних якостей студентів, формування в них звички до здорового способу життя, свідомого ставлення до необхідності вдосконалення власних рухових умінь і навичок.

Інтегрований курс «Людинознавство» спрямований на формування у майбутніх педагогів здатності ефективно розв'язувати питання щодо збереження і зміцнення власного здоров'я (фізичного, психічного, соціального й духовного) та здоров'я вихованців, набуття умінь здійснювати рефлексивну психодіагностику, самопізнання рівня й особливостей власних професійно важливих якостей і властивостей, а також планувати й реалізувати різні види діяльності для забезпечення безпеки діяльності власної та інших учасників освітнього процесу.

У навчальних дисциплінах «Психологія», «Педагогіка» розглядаються актуальні питання збереження здоров'я студентів та формується соціальна й здоров'язбережувальна компетентності, що передбачають вміння запобігати виникненню конфліктів, упроваджувати ненасильницькі методи взаємодії з учнями, упереджувати прояви булінгу та інших негативних тенденцій у спілкуванні однолітків; умінь популяризувати технології забезпечення психічного та соціального здоров'я дітей дошкільного й молодшого шкільного віку (Савченко Ю.Ю., 2016, с. 121).

Особливу роль у збереженні здоров'я відіграє сім'я, тому в зміст навчальних дисциплін введено та детально вивчаються такі теми: сім'я як інститут соціалізації дитини; проблеми сімейного виховання дітей дошкільного віку та молодшого шкільного віку; психолого-педагогічні особливості сімейних виховних впливів; типи сімейного виховання; особливості гендерного виховання у сім'ї; психолого-педагогічна діагностика дитячо-батьківських стосунків; умови ефективного сімейного виховання; проблеми виховання дітей у сім'ях «групи ризику» (Савченко Ю.Ю., Булана Л.В., 2019, с. 432).

Разом з теоретичним опануванням основ забезпечення, дотримання та популяризації здорового способу життя і розуміння його зна-

чення для себе особисто та для майбутньої професії студенти вивчають актуальні технології втілення політики здоров'я в освітні заклади дошкільної та загальної середньої освіти. На формування здоров'язбережувальних компетенцій спрямовано зміст навчальних дисциплін «Здоров'язбережувальні технології в дошкільній освіті» (спеціальність 012 «Дошкільна освіта») та «Соціальна і здоров'язбережувальна освіта. Методика навчання освітньої галузі «Соціальна і здоров'язбережувальна освіта»» (013 «Початкова освіта»). У результаті вивчення навчальних дисциплін студенти оволодіють компетентностями щодо збереження фізичного і психічного здоров'я дітей та власного; технологіями організації і створення розвивального середовища в групах дітей раннього та дошкільного віку; оцінки наявності оптимальних умов для здійснення фізичного виховання й оздоровлення дітей. Значна увага приділяється проблемам лікарсько-педагогічного контролю за фізичним вихованням дітей дошкільного віку, а також питанням організації здорового способу життя в ЗДО та в сім'ї (Беленька Г.В., Богініч О.Л., Машовець М.А., 2006, с. 189).

У студентів формуються вміння застосовувати сучасні здоров'язбережувальні практики в освітньому процесі початкової школи, що сприяють соціальному здоров'ю молодших школярів відповідно до концептуальних засад НУШ; здатність демонструвати вміння використовувати сучасні здоров'язбережувальні практики соціального здоров'я в освітньому процесі початкової школи. Учитель початкової школи є авторитетом для молодших школярів, тому вони перебувають у значній емоційній залежності від нього, достатньо легко піддаються його емоційному впливу, хочуть бути визнаними та відповідати очікуванням учителя (Palamar S., Nezhyva L., Vaskivska H., 2020, p. 310).

Другим пріоритетним аспектом у процесі підготовки майбутніх педагогів нами визначено сприяння розвитку сприятливих природних і соціальних середовищ. У Педагогічному інституті здійснюється суттєва просвітницька робота щодо створення благополучного соціального студентського середовища (запобігання курінню, позитивний мікроклімат у групах, корпоративна культура, упередження конфліктів): лекторії, флешмоби, конкурси, спільні проекти тощо. Спільно зі студентами викладачі дбають про формування та розвиток сприятливого природного середовища — на території інституту висаджено зелені насадження, закладено розарій, реалізовано сезонний аспект цвітіння кущів, квітів. У процесі такої роботи розвиваються екологічне мислення, креативність; формується екологічна свідомість, що є частиною фізичного і психічного здоров'я. Сприятливе природне середовище мотивує студентів до розуміння важливості еко-

логічного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, пошуку ефективних технологій роботи у цьому напрямі з дітьми, зокрема, проведення уроків милування природою в початковій школі та спостережень за явищами природи й природними об'єктами (Паламар С.П., Голота Н.М., Машовець М.А., 2019, с. 216).

Таким чином, ми окреслили організаційно-педагогічні змістові аспекти професійної підготовки та особистісного розвитку студентів, реалізація яких виступає підґрунтям формування професійної компетентності сучасного педагога та його власного самовдосконалення.

Система роботи з підготовки майбутніх педагогів щодо формування компетентності у сфері розвитку громадського здоров'я, що реалізується як у процесі професійного навчання, так і особистісного розвитку студентів — майбутніх педагогів, передбачає таку організацію освітнього процесу, яка спрямована не тільки на засвоєння теоретичних знань, а й формування цінностей, мотивів, способів діяльності, умінь, необхідних для високої якості професійної підготовки та досягнення високого рівня професіоналізму (Palamar V., Vaskivska H., Palamar S., 2017, p. 960).

Підкреслимо ноу-хау професійної підготовки: майбутні фахівці в галузі дошкільної та початкової освіти мають змогу поєднувати навчання з практикою роботи в школі. Індивідуальний графік (індивідуальна дорожня карта освітнього процесу) скеровує студентів на реалізацію здобутих знань у практичній педагогічній діяльності, а також дає їм змогу самостійно розвивати власну професійну здатність впливати на свідомість батьків тих дітей, які відвідують ці заклади. Завдання педагогічної практики студенти, які мають індивідуальний графік, виконують на робочому місці, всі інші — у базових освітніх закладах м. Києва, з якими Університет Грінченка має договори про співпрацю. Серед завдань педагогічної практики найскладнішими для реалізації студенти визначають взаємодію з батьками, тому важливим напрямом підготовки є формування компетентності майбутніх педагогів у здійсненні психолого-педагогічної взаємодії закладів дошкільної освіти з родинами вихованців. В освітньому процесі під час опанування теоретичного матеріалу студентами широко використовуються інноваційні технології: коворкінги, воркшопи, педагогічні батли на актуальні теми родинного та громадського виховання. Особливо актуально ця проблема постала в 2020–2021 навчальному році в період пандемії COVID-19, коли особистісне спілкування відбувалося в онлайн-форматі.

Висновки. Результати роботи засвідчили високу ефективність реалізації організаційно-педагогічних аспектів змісту освітніх програм у професійній підготовці майбутніх педагогів у розвитку громадського здоров'я.

Теоретичне осмислення та отримані результати практичної роботи зі студентами першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальностей 012 «Дошкільна освіта» та 013 «Початкова освіта» дали можливість визначити сутність і зміст розвитку елементів громадського здоров'я в період студентського життя здобувачів вищої освіти та на майбутню професійну діяльність у ролі педагогів дошкільної і початкової ланки освіти.

У розрізі реалізації освітніх програм першого (бакалаврського) та другого (магістерського) освітніх рівнів у Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка розроблено двоскладову освітньо-просвітницьку модель з питань розвитку й підтримки в студентів особистого здоров'язбереження, формування здорового способу життя та професійної компетентності для майбутньої професійної діяльності.

У подальшій роботі над визначеною проблемою передбачаємо здійснити моніторинг рівня сформованості громадського здоров'я в студентів другого (магістерського) освітнього рівня та їхньої готовності до виконання функцій експертів із забезпечення умов для реалізації змісту здоров'язбережувальної діяльності в Педагогічному інституті.

ДЖЕРЕЛА

1. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Беленька Г.В., Богиніч О.Л., Машовець М.А. Здоров'я дитини — від родини. К.: СПД Богданова А.М., 2006. 220 с.
3. Галузевий стандарт вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-012doshkilna-B.pdf>
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Паламар С.П., Голота Н.М., Машовець М.А. Формування лідерських якостей майбутніх учителів початкової школи у професійній підготовці. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. 2019. С. 216–220. ISSN 2352-5398.

6. Савченко Ю.Ю. Батьківство в аспекті перинатальної психології. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2016. № 3. С. 119–123. ISSN 2078-1687.
7. Савченко Ю.Ю., Булана Л.В. Сім'я як чинник становлення психологічної статі дошкільника. *New Stages of Ddevelopment of Modern Science in Ukraine and EU Countries*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2019. С. 429–446.
8. Borys I. Palamar, Halyna O. Vaskivska, Svitlana P. Palamar. Didactic Aspects of Cognition of Human as a Bio-Psycho-Socio-Cultural Personality. *Wiadomości Lekarskie*. 2017. LXX. Nr 5. P. 959–963.
9. Halyna O. Vaskivska, Svitlana P. Palamar, Olha M. Vlasenko. Health in the Civic Students' Value System: empirical analysis. *Wiadomości Lekarskie*. 2019. LXXII. Nr 10. P. 1947–1952.
10. Palamar S., Nezhyva L., Vaskivska H. et al. Health-Saving Competence of Future Primary School Teachers. Indicators of Development III International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence. 23.03.2020 (ISC-SAI 2020) (129). P. 307–315. ISSN 978-94-6252-933-5.

REFERENCES

1. Bazovyi komponent doshkilnoi osvity (2021). [Basic Component of Preschool Education] [in Ukrainian]. <https://cutt.ly/akrMIAN>
2. Bieliienka, H. V., Bohinich, O. L., Mashovets, M. A. (2006). Zdorovia dytyny — vid rodyny [The Health of the Child — from the Family]. 220 [in Ukrainian].
3. Palamar, B. I., Vaskivska, H. O., Palamar, S. P. (2017). Didactic Aspects of Cognition of Human as a Bio-Psycho-Socio-Cultural Ppersonality. *Wiadomości Lekarskie*, 2017, LXX. Nr 5, pp. 959–963 [in English].
4. Haluzevyi standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 012 “Doshkilna osvita”. (2019). [in Ukrainian]. <https://cutt.ly/VkrMmVN>
5. Vaskivska, Halyna O., Palamar, Svitlana P., Vlasenko, Olha M. (2019). Health in the Civic Students' Value System: empirical analysis. *Wiadomości Lekarskie*, 2019, LXXII. Nr 10, pp. 1947–1952 [in English].
6. Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannya serednioi shkoly [New Ukrainian school. Conceptual Principles of Secondary School Reform]. (2016). [in Ukrainian]. <https://cutt.ly/LkrMj8F>
7. Palamar, S. P., Holota, N. M., Mashovets, M. A. (2019). Formuvannya liderskykh yakosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly u profesiinii pidhotovtsi [Formation of Leadership Qualities of Future Primary School Teachers in Professional Training]. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 2019, pp. 216–220 [in Ukrainian].
8. Savchenko, Yu. Yu. (2016). Batkivstvo v aspekti perynatalnoi psykholohii [Parenthood in the Aspect of Perinatal Psychology]. *Pedahohichnyi protses: teoriia i praktyka*, 2016, 3, pp. 119–123 [in Ukrainian].
9. Savchenko, Yu. Yu., Bulana, L. V. (2019). Simia yak chynnyk stanovlennia psykholohichnoi stati doshkilnyka [Family as a Factor in the Formation of the Psychological Sex of the Preschooler]. *New Stages of Ddevelopment of Modern Science in Ukraine and EU Countries: monograph*, Riga, Latvia: Baltija Publishing, pp. 429–446 [in Ukrainian].
10. Palamar, S., Nezhyva, L., Vaskivska, H. et al. (2020). Health-Saving Competence of Future Primary School Teachers. Indicators of Development III International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence. 23.03.2020 (ISC-SAI 2020) (129). P. 307–315. ISSN 978-94-6252-933-5.

Машовец М., Паламарь С., Савченко Ю.

ОРГАНИЗАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДОРОВЬЯ В СТУДЕНЧЕСКОМ СООБЩЕСТВЕ ГУМАНИТАРНЫХ ВУЗОВ

В статье исследуются особенности процесса профессиональной подготовки будущих педагогов — воспитателей детей дошкольного возраста и учителей начальной школы, в частности в вопросах развития общественного здоровья. Проанализирован опыт формирования готовности студентов педагогических специальностей к развитию персональных навыков здорового способа жизни и создания благоприятного природной и социальной среды во время педагогической практики для будущей профессиональной деятельности.

Проведенное исследование базировалось на комплексе методов — общенаучных (анализ, синтез, сравнение, сопоставление, систематизация, обобщение) и эмпирических (наблюдение, беседы, анкетирование) — с целью формирования и осознания ценностей общественного здоровья в студенческом сообществе.

С целью всестороннего исследования вопроса рассмотрены материалы конференций, форумов, распоряжений о развитии общественного здоровья в Украине. Ученые и специалисты определяют основные направления в развитии общественного здоровья: оценивание состояния здоровья населения,

защита здоровья, в том числе обеспечение безопасности окружающей среды, пищевых продуктов; оценивание факторов риска неинфекционных заболеваний (табак, алкоголь, питание и физическая активность); информационная деятельность в интересах здоровья и развитие исследований в сфере охраны здоровья.

Теоретическое осмысление и полученные результаты практической работы со студентами первого (бакалаврского) образовательного уровня специальностей 012 «Дошкольное образование» и 013 «Начальное образование» позволяют определить сущность и содержание развития элементов общественного здоровья в период их обучения в вузе и на ближайшую будущую профессиональную деятельность в качестве педагогов дошкольного и начального образования.

Ключевые слова: благоприятная природная и социальная среда, индивидуальная дорожная карта, жизненные ценности, образовательный процесс, персональные навыки здорового образа жизни.

M. Mashovets, S. Palamar, Yu. Savchenko

ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF PUBLIC HEALTH DEVELOPMENT IN THE STUDENT COMMUNITY OF HUMANITARIAN UNIVERSITIES

The article examines the features of the process of professional training of future teachers — educators of preschool children and primary school teachers, in particular, in the development of public health; analyses the experience of the formation of the readiness of students of pedagogical specialties for the development of personal skills of healthy ways of lifestyle and promotion of favorable natural and social environment during pedagogical practice for future professional activities.

The presented study uses a set of methods: general scientific (analysis, synthesis, comparison, contrasting, systematization, generalization), empirical (observation, conversations, questionnaires) for the formation and awareness of public health values in the student community.

For a comprehensive study of the issue, materials of conferences, forums, orders on the development of public health in Ukraine are considered. Scholars and specialists determine the main approaches to the development of public health: assessment of the state of public health; protection of health, including ensuring environmental safety, food products; assessment of risk factors for noncommunicable diseases (tobacco, alcohol, nutrition and physical activity); information and explanatory activities; enhancing research in the field of health.

The goal of scientific research is realised. The results of the work show high efficiency in implementing organizational and pedagogical aspects of the content of educational programs in the professional training of future teachers in the development of public health.

Theoretical understanding and the obtained results of practical work with students of the first (Bachelor's) educational level of specialties 012 "Preschool Education and 013 Primary Education" make it possible to determine the essence and content of the development of elements of public health during the student life of applicants for higher education and for the future professional activities of teachers of preschool and primary education.

In our further research on a certain problem, we aim at monitoring the level of public health formation among students of the second (Master's) educational level and their preparedness to perform the functions of experts to ensure conditions for the implementation of the content of health-saving activities in the Pedagogical Institute.

Key words: individual roadmap, life values, educational process, personal skills of healthy lifestyle, favorable natural environment, favorable social environment.

Стаття надійшла до редакції 25.02.2021 р.

Прийнято до друку 01.03.2021 р.

Наукове видання

**ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

- Психологія
- Педагогіка

**PEDAGOGICAL EDUCATION:
THEORY AND PRACTICE**

- Psychology
- Pedagogy

Збірник наукових праць № 35 (1) • 2021

Науково-методичний центр видавничої діяльності
Київського університету імені Бориса Грінченка

Завідувач НМЦ видавничої діяльності *М.М. Прядко*
Заступник завідувача НМЦ видавничої діяльності, відповідальна за випуск *А.М. Даниленко*
Редактори *Л.В. Потравка, Л.Ю. Столітня*
Дизайнер *Т.В. Нестерова*
Верстальник *Н.В. Клименко*

Підписано до друку 09.06.2021 р. Формат 60x84/8.
Ум. друк. арк. 12,56. Обл.-вид. арк. 13,85. Наклад 100 пр. Зам. № 1-54.

Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, 04053, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4013 від 17.03.2011 р.

Попередження! Згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права» жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена на будь-яких носіях, розміщена в мережі Інтернет без письмового дозволу Київського університету імені Бориса Грінченка й авторів. Порушення закону призводить до адміністративної, кримінальної відповідальності.